

Havasy Gyula (1920 -1996)

Juhász Miklóson keresztül kapcsolódott be a csoportmunkába még az 50-es évek elején. Elmosódott, futó találkozásról szóló emlékem van csupán ebből az időből. Szabadulásom után elvitt magával plébániájára - úgy emlékszem Mohorára -, a hatvanas évek elején. A plébániát rendezte be templomnak, mert téli időben nehéz volt megközelíteni - az öregeknek, betegeknek - a hegyre épített templomot. Kézimunkák díszítették a székeket. Megvallotta, hogy ő kézimunkázta.

Valamikor a 60-as évek során indítja el a nyolcnapos pannonhalmi papi lelkigyakorlatok sorozatát. Isten csudája, hogy engedte ezt neki az ÁÉH. Vagy tíz éven keresztül folytak ezek a pasztorális megbeszélésekkel dúsított találkozók. Mintha a magyarországi papság lelki krémje találkozott volna itt egymással! Hatvanan-hetvenen is összejöttek, és nyolc napra! Majd a 70-es évek második felében Lékai veszi el tőle ezek további megrendezésének lehetőségét. Azt hiszem, az is, hogy rendezhette, s az is, hogy nem rendezhette tovább, következménye volt a Vatikán s a magyar állam közt létrejött megállapodásnak, kezdeti és kibontakozó fázisának.

Nem tudom, hogy pontosan melyik évben kapcsolódott bele a papi közösség munkájába. Ott lett volna már az 1970. évi - s úgy emlékszem Pécelen tartott - papi lelkigyakorlaton? Úgy emlékszem hatan voltunk rajta: Halász, Bisztrai, Dombi, Barcza, Tiry és én. De biztosan ott volt 1972-ben Alsószentivánon, az első B-lelkigyakorlaton.

Hamarosan nála kezdem, Pilisszentlelken, tartani a lelkigyakorlatokat sorozatban. Itt tartja 1974-ben Andi és Jenő is a mélykútiaknak, s még előtte 1973-ban Lilla és Öcsi - már nem is tudom, kiknek. Itt tartom 1973-ban a papi lelkigyakorlatot, melyen a még nem egészen felgyógyult Andi a háziasszony, s a résztvevői között ott ül Tarnai Imre és a szegedi spirituális, aki ma csanádi püspök. Mind a kettőt - meg a többi résztvevőt is - Gyszi szervezte oda. Gyszi bácsi szállítja a népet a csobánkai HÉV-állomástól Trabantjával fel a pilisszentlelki magaslatra. Oda és vissza. Időnként hét-nyolc személyt is beletöm a csodakocsiba. A környék ruszkiaitól szerzi be előnyös áron a kincstári benzint.

Legállandóbbnak egy felnőtt csoportja bizonyult. Hosszú éveken keresztül szolgálta őket, amíg csak értelmét látta. Mért szűnt meg értelmesnek látni munkáját? A tagok máshonnan is táplálkoztak, s olyan konzervatívak voltak, hogy Gyszi nem remélte, hogy Jézus tanítványaivá tudja formálni őket. Ifjúsági csoportkezdeményezéseit még kevesebb siker jutalmazta.

Hamarosan elhelyezik Pilisszentlélekről, s átmeneti hely (helyek?) után ott köt ki, ahol az oltár előtt bevégezte pályáját, Nagysápon. Pilisszentlélek után Nagysáp lett az elsődleges lelkigyakorlatos házunk. 1982 őszén ott kezdem a C-lelkigyakorlatokat, minden hónapban egyet, amikből egybeállt a Bokorlelkiség anyaga 1983-ra a Karácsonyi ajándékban. Hamarosan B-Ignyak is színhelye lesz, miként Pilisszentlélek is az volt már 1973-ban. Az akkor húsz év körüli második nemzedék is gyorsan közvetlen kapcsolatba lép Gyszi bácsival, s a plébánia teljes kihasználásnak örvend.

Trabantjával fel-feltűnik "Bokorország" legkülönbözőbb pontjain. Landol, mint gyóntató az ország legkülönbözőbb pontjain. Fáradhatatlan, bár egyre fáradtabb, s mondja, hogy nagyon sokat kell aludnia, hogy bírja. S közben lustasággal vádolja magát.

Fiatalkorában utánament a Csehországba deportált csallóközi magyaroknak, Nagysápon rátaláltak a cigányok. Pumpolták, fosztogatták, még meg is verték. Nem is egyszer. Nagy nehezen sikerült rábírni, hogy átmenjen Mogyorósbányára, ahol gondját viselnék, mert Nagysápon siralmas volt a helyzete. Nostalgiaiból jött haza hétköznapon Nagysápra misézni?

Irodalmi tevékenysége is volt: a Magyar katolikusok szenvedései. Német nyelvű rövidlet. Angol nyelvű rövidlet. Isten tudja, honnan szedte össze a pénzt hozzá. Anyagi viszonyai mindig siralmasak voltak.

Soha nem panaszkodott. Aranyosan viselte, ha kárpálták. Sokan kedvet éreztek okítani őt. Angyali türelemmel hallgatta. Egyszer az én jelenlétemben egy egyházmegyéjébeli pap magyarázott neki felsőbbbségesen. Mikor kijöttünk megkérdeztem, miért túrted? Hagytam beszélni, mert így jobban el tudta mondani, amit akart. Én is neveltem: meghívott egy fiatal csoportjához, s formátlanul csinálta a dolgot - megítélésem és ízlésem szerint. Én is magyaráztam, s ő mosolygósan, bűnbánóan hallgatta, s fogadta erkölcsének jobbulását. Nála alázatosabb embert nem igen ismertem. Nem láttam dühösnek. Nem tapasztaltam, hogy fájót mondott volna valakinek. Nem tudom, hogy milyenek az igazi szentek. De én Gyuszit elfogadom igazinak.

Kelt 1996. június 26-án, Óbudaváron - temetésére készülődőben.

Megjelent: Akik az első 50 évben hazatértek. Család Alapítvány, Budapest, 1997
Érted vagyok 1996/5. okt. számában: Búcsú Gyuszi bácsitól